

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

No. 25

Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1108, Act of October 3, 1917. Authorized June 27, 1918

New York, N. Y. 10001, Birželio-June 30, 1967

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

58 METAI

LIEPOS KETVIRTOJI

Rašo Povilas P. Dargis, SLA Prezidentas

Kiekvienam kraštui viena reikšmingiausių dienų yra jo Nepriklausomybės paskelbimo diena. Amerikai istorinė diena yra Liepos Ketvirtoji, nes tą dieną 1776 m. Kongresas Philadelphiaje priėmė deklaraciją, kuria Amerika buvo paskelbta savarankiška valstybe.

Tas veik 200 metų jaunos valstybės laikotarpis pasižymėjo dideliais šalies laimėjimais, o greta jų buta ir skaudžių pergyvenimų. Tačiau Amerika sugebėjo nugalėti visus sunkumus ir šandien yra tapusi viena pasaulio galybių.

Prie Amerikos ir jos gero vės augimo yra prisidėjusi demokratinė šalies santvarka ir ta laisvė, kurią turi ir naudoja visi gyventojai. Demokratija ir laisvė yra didieji Amerikos gyvenimo pagrindai. Jie palaiko valstybę ir sudaro jai palankiausias sąlygas duoti ir siekti gyventojams dar didesnes geroves, kokios neturi nei viena kita šalis.

Pasikėsinimų į Amerikos laisvę buvo ir yra nemaža. Pastaruoju metu net mėginama sukiršinti vieną gyventojų dalį prieš kitą, kad valstybę išsprogdintų iš vidaus. Priešų propaganda melagingai rašo apie Amerikos gyventojų tariamą skurdą, vargą ir nepa-

sitenkinimą, siekdama pakenkti Amerikai ir primesti jai totalinį režimą, palaidojant demokratiją ir laisvę.

Tačiau Amerikos gyventojai brangina savo laisvę ir jų patriotizmas yra sąmoningas ir gilus. Ir sunkiuose metuose amerikiečiai sugeba išlaikyti lygsvarą, reikiamą pasitikėjimą savo šalies santvarka ir vyriausybe.

Ne tik amerikiečiai, bet ir kitų kontinentų demokratiniai kraštai pasitiki Amerikos pajėgumu atsispirti prieš komunizmo užmačias pavergti laisvąjį pasaulį. Jei šandien Amerikos vyrai kovoja Azijoje, tai jie gina laisvę ne vien tik Vietnamo, bet viso pasaulio.

Pavergti kraštai, jų tarpe ir mūsų senoji tėvynė Lietuva, taip pat deda viltis į Ameriką ir į jėškos jos pagalbos. Todėl Liepos Ketvirtoji, Amerikos tautinė šventė, šandien yra šventė visų tautų, kurios kovoja už savo laisvę ir laukia Amerikos pagalbos.

Minint Nepriklausomybės mums tenka ne tik reikšti pagarbą Amerikos kovotojams, jos valstybės vadovams ir didiesiems patriotams, bet kartu turime ryžtis daugiau paremti jų kilnius siekimus išsaugoti Amerikos ir kitų kraštų laisvę.

JAV KONGRESMANAI IR SENATORIAI

APIE LIETUVOS PAVERGIMĄ

Ryšium su Baltijos valstybių okupacijos 27 metų sukaktim, JAV Kongrese padaryta eilė pareiškimų, primenančių butinybių daryti atitinkamų žygių, kad to agresijos akto padariniai būtų pašalinti. Birž. 12 d. tokį pareiškimą pateikė senatorius - Ch. Percy (R.-Ill.), o Atstovų Rumuose atstovai: J. Howard (D.-N.J.), Daniel Flood (D.-Pa.), H. Allen (R.-Calif.), R. Pucinski (D.-Ill.), Geo. Rhodes (D.-Pa.).

Birželio 14 d. — atstovai: J. Rooney (D.-N. Y.), Edna Kelly (D.-N. Y.), Bob Wilson (R.-Cal.), P. Rodino (D.-N. J.), Fr. Annunzio (D.-Ill.), Edw. J. Derwinski (R.-Ill.), Donald Rumsfeld (R.-Ill.), Ray Madden (A.-Ind.).

Birželio 15 d. Senate senatorius Hugh Scott (R.-Pa.) tebetrunkančios Baltijos valstybių okupacijos paminėjimą baigė šiais žodžiais:

"89-tas JAV Kongresas vieninai priėmė rezoliuciją (H. Con.-R. 416), kviečiančią prezidentą atkreipti viešosios pasaulio nuomonės dėmesį į Baltijos valstybių nepriklausomybės atėmimą, naudojantis J. Tautų ir kitais atitinkamais forumais. Raginu prezidentą ir visus amerikiečius tęsti pastangas pažadinti pasaulio nuostatą veikti teisės ir apsprendimo atstatymo labui. Baltijos tautų laisvės atėmimas yra nepakeičiamas, tai yra smugis visos žmonijos teisė."

Atstovas E. J. Derwinski pareiškė:

"Mes turime persvarstyti savo užsienio politiką. Sovietų Sąjungos maldyma, ir vietoj to išvystyti išradinę diplomatinę ofensyvą prieš rusų diktatūras... Turėtume organizuoti laisvo pasaulio ekonominę ofensyvą prieš komunistinę valdžią, vietoj jas subsidijavę."

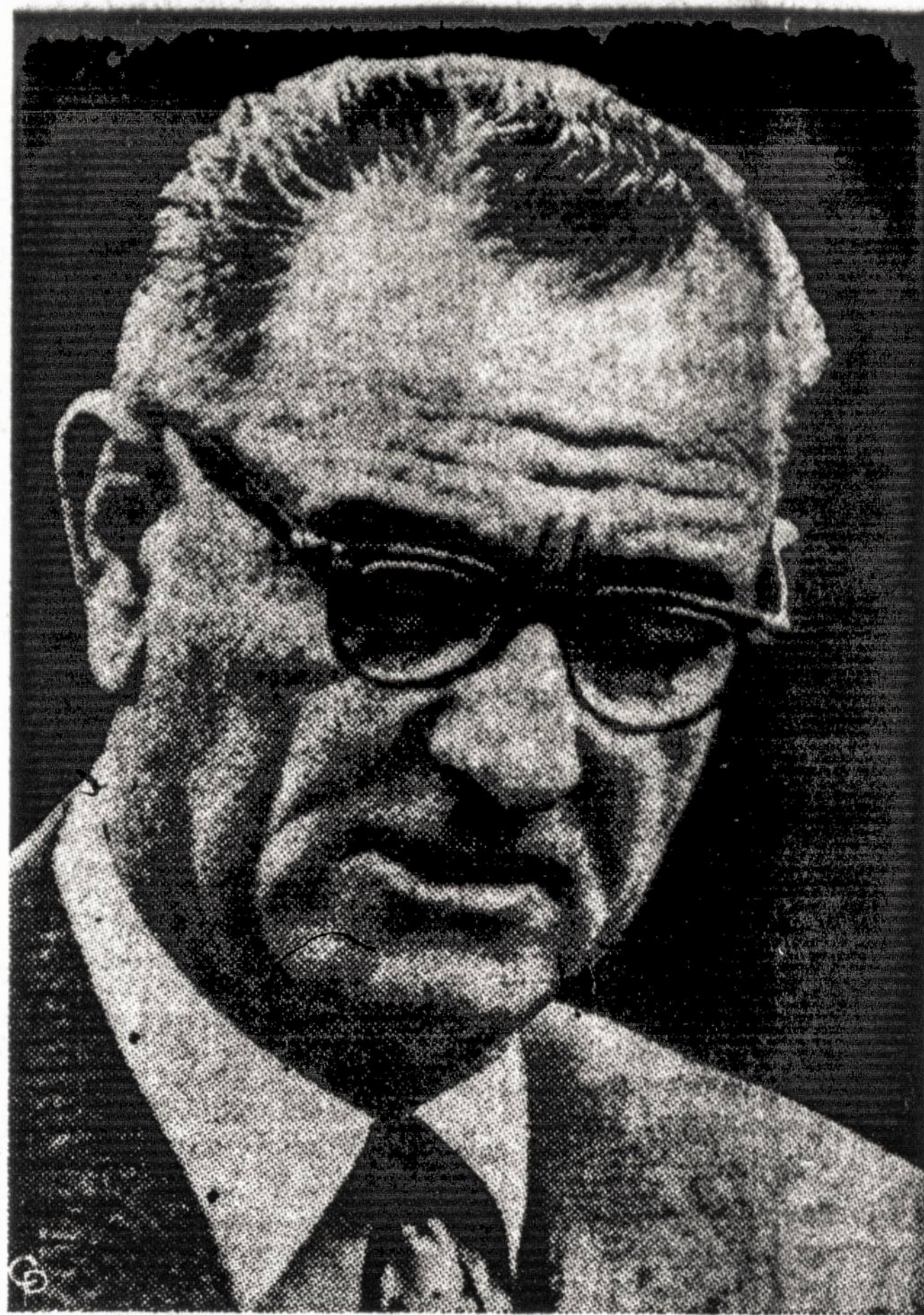
Atst. Darwinski apgailestavo, kad dabartinė JAV vyriausybė per daug uoliai siekianti sambuvio su komunistiniais Rytinės Europos valdžiomis, nepaisydama jų Amerikai priešingo paliojimosi ir Vietnamo karą. (E)

PRIMINĖ SOVIETŲ PAGROBIMUS

Kai televizijoje rodomame J. Tautų Saugumo tarybos posėdyje Sov. Sąj. ambas. Fedorenko ėmė reikalauti, kad Izraelis tuojau atitrauktų savo pajėgas iš karo veiksmais užimty sričių, žiurovams atrodė, kad Izraelio atstovas ims ir atsikirs, kad Izraelis tai padarys, kai Sov. Sąj. savo pajėgas atitrauks iš karo veiksmais jau prieš daugiau kaip 25 metus užimtų kraštų... Izraelio atstovas susilaikė, bet tą mintį kitą dieną viešai ištarė NBC televizijos komentatorius D. Brinkley, paminėdamas visą eilę sovietų pagrobty teritorijų ir ištisų valstybių, jų tarpe ir Lietuvą.

— Pop. Paulius VI encyklikoje pasisakė prieš celibato panaikinimą, t. y. prieš leidimą kunigams vesti.

L. B. JOHNSON,

TRISDEŠIMT ŠESTASIS JAV PREZIDENTAS

DAR NEAIŠKU KĄ DUOS

JOHNSONO IR KOSYGINO DU SUSITIKIMAI

JAV prezidento Johnsono ir sovietų premj. Kosygino susitikimas Glassboro, N. J., kur įvyko juodvieji dvi slaptos konferencijos, nustelbė Jungt. Tautų pilnates suvažiavimo posėdžius. Politikų dėmesys nukrypo į viršūnių pasitarimus mažoje vietovėje, pusiau-kely tarp New Yorko ir Washingtono.

Esą Kosyginas buvo kviečiamas į Washingtoną, bet demonstratyviai atsisakęs ir pagaliau priėmė kompromisą susitikti su Johnsonu "kitur".

Neabejojama, kad tokio susitikimo norėjo abidvi pusės ir rupinosi, kad pasimatymas įvyktų. Yra ženklų, kad susitikimui jau seniai buvo ruošiamas kelias, tik diplomatiniais sumetimais nebuvo to rodoma. Kosyginas į New Yorką gal daugiau važiuavo pasimatyti su Johnsonu, o ne tik pasakyti kalbas Jungtinėse Tautose. Iš tikro jis nieko daugiau nei nepasakė, o pakartojo tas pačias tezes, kurias prieš tai Jungt. Tautose paskelbė sovietų atstovas Fedorenko Vidaus Rytų klausimu.

Tenka manyti, kad toks sovietų diplomatinis ėjimas buvo apgalvotas ir paruoštas, nes tuo pačiu laiku jie pasiuntė į Egiptą savo prezidentą V. Podgornį nurašinti arabus ir nesukelti jų naujo įtartinio ar nepasitikėjimo sovietais.

Ką nutarė abu didieji ir kokios bus to pasitarimo pasekės, išryškės vėliau. Prezidentas Johnsonas jau po pirmo susitikimo su Kosyginu trumpai prasiitarė, kad buvo paliesta Vietnamo klausimas, taikos reikalai Vidurio Rytuose ir atominio ginklavinimo uždraudimo sutartis, raketos ir an-

tiraketiniai ginklai.

Pasitarimas Glassboro laikomas reikšmingu ir juo domisi visi kraštai. Bet jei būtų pasiekti kokie susitarimai, tai jie turės įtakos ne tik Amerikos sovietų santykiams, bet neišvengiamai gali paliesti ir kitų kraštų gana opius reikalus. Daugeliui rupi kokią kainą teks Amerikai mokėti, jei Sov. Rusija būtų padariusi tam tikrų nusileidimų, ypač jei tas prisidėtų prie karo baigimo Vietname.

Spaudos Konferencija

Po sekmadienio pasitarimų Glassboro Kosygin grįžo į New Yorką ir tą patį vakarą Jungt. Tautose įvyko spaudos konferencija. Į gausius laikraštinių klausimus Kosygin atsakinėjo trumpai. Jo atsakymuose buvo jaučiama sovietinės propagandos teigimai ir senos mintys. Kosygin ypač pabrėžė, kad Sov. Rusija stovi už visų tautų laisvę ir padės kovoje toms tautoms, kurios mėgins išsivaduoti iš kolonializmo.

Nuo savo reikalavimų Vid. Rytuose — pasitraukti Izraelio kariams iš užimtų arabų sričių neatsisako. Jei Izraelis nevykdytų Jungt. Tautų reikalavimą, jei toki būtų priimti, turėtų būti taikomos sankcijos.

Geriams Amerikos ir Sovietų Sąj. santykiams kildu karas Vietname. Kai Amerika atsisakysianti nuo agresijos Vietname, tai pagerėsia Amerikos ir Sovietų Rusijos santykiai, kas turėsia teigiamos įtakos visai tarptautinei padėčiai. Pažymėjo, kad sovietai niekad, esą, neprileisą prie Vak. Vokietijos atominio apginklavimo.

Įvairius klausimus Kosygin atsakinėjo tais pačiais žodžiais, kokius anksčiau yra pasakęs savo propagandinėse kalbose. Visi juto, kad Kosygino žodžiai skiriasi nuo sovietų Rusijos darbų ir atrodo, jog šią spaudos konferenciją Kosygin daugiau panaudojo tik Sov. Rusijos propagandos reikalams.

— Glassboro vietovė, New Jersey valstijoje, apie 15 mylių į pietus nuo Philadelphia, kurios vardą minėjo viso pasaulio spauda vykstant Johnsono ir Kosygino pasitarimam, buvo įkurta 1775 m., t. y. vieneriais metais prieš JAV nepriklausomybės deklaracijos paskelbimą.

Esą šią vietą įkūrė emigrantų šeima iš Vokietijos. Toj vietoj 1775 m. apsigyveno Katarina Štanger su 7 savo sūnumis ir čia jie įkūrė stiklo išdirbinių fabriką. Nuo to ir vietovė buvo pavadinta Glassboro. Stiklo pramonė išsilaikė iki 19 šimtmečio.

— Sovietų premj. Kosyginas pirmadienį dar pasimatė su atvykusiu į New Yorką Jordanijos karaliumi Husseinu ir po to iš Amerikos išvykęs, čia išbuvęs 9 dienas.

— Sovietų spauda apie prezidento Johnsono ir Kosygino pasitarimus Pravdoje parašė labai skrupiai pažymint, kad Johnsonui pageidaujant, įvyko pasitarimas su sovietų Kosyginu. Rusijos gyventojai apie tas derybas daugiau išgirdo iš užsienio radijo.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

— Luci Johnson, jaunesnioji prezidento duktė, ištekęsusi už lietuvių kilmės vyro Patrick Nugent, birželio 21 d. pagimdė sunų. Naujagimiui duotas vardas Patrick Lyndon Nugent.

— Izraelio min. pirm. Lewi Eschkol pareiškė, kad konflikto su arabais baigti, numatytas tik vienas kelias — tiesiogines Izraelio derybas su arabų kraštais.

— Įtariama, kad Blossburg, Pa. lėktuvo nelaimė, kurios metu žuvo 34 žmonės, įvyko dėl sabotazo veiksmų. Nelaimės priežastys yra tyrinėjamos.

— Rumunijos min. pirmin. Maurer Jungt. Tautose pareiškė, kad V. Rytų konfliktui pašalinti reikia tartis Izraeliui su arabų kraštais. Jis nereikalauja Izraelio pripažinti agresorium. Tuo Rumunijos atstovas nepritarė sovietų reikalavimams.

— Izraelio sargybiniai apšaudė R. Kryžiaus pareigūnų automobilį, atvažiuojusį iš Zee-nevo išgabenti Jordanijos sužeistus kareivius ir vaikus iš Jeruzalės.

— Jordanijos karalius Hussein atvyko į New Yorką ginti arabų teises. Jungt. Tautose jis pareiškė, kad susitarimas arabų su žydais yra galimas.

TĖVYNĖS SKAITYTOJAMS

Pranešu gerbiams skaitytojams, kad rugpjūčio-August 4 d., 11 d. ir 18 d., dėl SLA centro tarnautojų ir redakcijos štabo atostogų, "Tėvynė" nebus išleidžiama.

Po atostogų "Tėvynė" išeis rugpjūčio-August 25 d.

B. PIVARONIENE, SLA sekretorė

SLA TAUTINEI FONDACIJAI SUSITIPRINTI VYKDOMA PAGRINDINĖ AKCIJA

SLA VISŲ KUOPŲ IR APSKRIČIŲ, O TAIP PAT VEIKĖJŲ VEIKSMINGAS PRITARIMAS NEATIDĖTINAI REIKALINGAS

SLA centras šiomis dienomis SLA kuopoms, apskritim ir atskiriems veikėjams išsiuntinėjo SLA prezidento Povilo Dargio ir sekretorės B. Pivaronienės pasirašytą laišką, kuriame kviečiama pradėti visuotinę akciją SLA Tautinei Fondacijai stiprinti.

Tokių būdu jau pradamas didelis SLA Tautinės Fondacijos stiprinimo darbas.

SLA seimas pritarė SLA Pild. Tarybos pasiūlymui sutelkti pinigus, kad mūsų organizacija plačiau ir planingiau galėtų paremti tautinį kultūrinį veikimą ir tuo pat metu paskatintų dar didesnę skaičių lietuvių veikėjų dirbti mūsų brangiam Susivienijimui. Pirmieji parengiamieji žygiai visų mūsų organizacijos darbuotojų buvo karštai priimti ir gražiai paremiami.

VISUOTINIAS PASIRYZIMAS ATNES LAIMĖJIMĄ

Kalbama rašte visos kuopos ir veikėjai prašomi daryti įnašus į SLA Tautinės Fondacijos lėšą. Nemaža mūsų kuopų savo kasoje turi sutaupyty pinigų. Kuopos esti dosnios ir laika nuo laiko aukoja svarbesniems lietuviškiems reikalams. Bet mes visi turim atsiminti pagrindinį mūsų šukį, jog aukodami Tautinei Fondacijai iš karto aukojame patiems svarbiausiems tautiniams reikalams. Ir dar svarbu, kad kartu sudėję savo aukas, mes per Tautinę Fondaciją sugebėsim plačiau ir geriau paremti tuos svarbiuosius tautinius darbus, kurie neatidėtinai ir mūsų visiems lygiai yra arti prie širdies.

PRADĖKIM VEIKTI TUOJAU

Suprantama, kad kiekvienos kuopos pirmininkas artimiausiu metu narių susirinkime laikys savo pareigą perskaityti Tautinės Fondacijos reikalą gautų laišką. O po to turi būti išdirbtas tikslus planas, kaip kuopa ar apskritis numato veikti, kad kiek galima naudingiau prisidėtų prie svarbiosios mūsų veikimo akcijos. Kilnus ir prasmingas darbas išjudins kuopas ir visus veikėjus paskatins dirbti savo organizacijai. Budami veiklesni žymiai daugiau pasieksime ir vėliau darbuose. Juk ir tie lietuviai, kurie iki šio laiko dar nepriklausė Susivienijimui, matydami mūsų kilnų pasiryžimą, neatsisakys stoti į mūsų eiles.

Tad rinkime aukas, ruošime parengimus, skirkime atskirą auką iš savo lėšų. O svarbiausia — tegu neatsilieka nė viena kuopa, nei vienas veikėjas.

LIETUVOS LAISVĖS REIKALAI

Į VALSTYBIŲ DELEGACIJAS

VLIKas nepaprastos 1967 m. birželio 17 d. sušauktos J. Tautų sesijos proga, išsiuntinėjo valstybių delegacijoms tokį pareiškimą:

"Garbingi Delegatai,

Sov. Sąj. vyriausybės iniciatyva šaukiamas nepaprastai Jungt. Tautų visuotinis susirinkimas Vid. Rytų krizei tvarkyti. Sov. Sąj. delegacija visuotiniame susirinkime imsis vaidinti mažų valstybių nepriklausomybės ir jų teritorijų neliečiamybės gynėjos vaidmenį. Ji siūlys pasmerkti užpuoliką ir reikalaus priversti jį atitraukti savo į kitų valstybių teritorijas įsibrovusias karines pajėgas. Sovietų užtaimas būtų svarbus ir net pavojingas, jei būtų nuosėdus ir remtųsi atitinkamų pačių užtarėjų elgesio pavyzdžiu.

Tačiau atrodo, kad šiuo metu dera priminti, jog prieš pat II pasaul. karui prasidedant, sovietų vyriausybė sudarė gėdingą sandėrį su hitlerine Vokietija ir, karui prasidėjus, 6 mėsi eilės užpuolikiškų veiksmų prieš suvereninę nepriklausomą Lietuvą valstybę bei kitas Baltijos valstybes ir savo karinėmis pajėgomis įsibrovė į jos teritoriją. Ši sovietinė okupacija su visais savo nelegaliais poveikiais gyventojams tebetrunka Lietuvoj iki šiai dienai.

Mes butume dėkingi, jei rastumėt galimą savo atsiliepiamuose Pasaulinės Organizacijos tribunoj iškelti paminėtus faktus ir priminti Sov. Sąj. — Jungt. Tautų Organizacijos nario — vyriausybę jos tarptautinėje pareigą: atitraukti savo karines pajėgas ir administracinį tinklą iš Lietuvos ir tuo atstatyti šios valstybės politinę nepriklausomybę bet teritorinę neliečiamybę."

Prie to valstybių delegacijoms išsiuntinėto laiško pridėti 1939 m. rugp. 23 d. Molotovo-Ribbentropo susitarimo ir tų pačių metų rugs. 28 d. slapto papildymo protokolo tekstą vertimai. (E)

Stiprindamas Nariais Susivienijimą Patarnauji Lietuvybei

